Megkezdődött a bányász-, a vasutasszakszervezet és a KPVDSZ kongresszusa

Szombaton az Építők Szakszervezete székházának kongresszusi termében megkezdte tanácskozását a *Bányaipari Dolgozók Szakszervezetének XVII. kongresszusa.* Az elnökségben többek között helyet foglalt *Fock Jenő*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Varga György*, a SZOT titkára, *Bugár Jánosné*, a SZOT titkára, *Czottner Sándor* nehézipari miniszter, *Kisházi Ödön* munkaügyi miniszter.

Blaha Béla főtitkár beszámolója

Zgyerka Jánosnak, a szakszervezet elnökének megnyitó szavai után *Blaha Béla* főtitkár számolt be a központi vezetőség négyéves munkájáról.

Blaha Béla a központi vezetőség beszámolójának bevezető részében a nemzetközi helyzet alakulásáról szólott, majd a hároméves terv végrehajtása során szerzett tapasztalatokról számolt be a kongresszusnak.

— *Bányászaink helyt álltak a tervidőszakban* — mondotta. — A bányászathoz tartozó különböző szektorok *úgy a termelési, mint a termelékenységi tervüket rendszeresen túlteljesítették.* Ez év első háromnegyed részében az egy munkásra eső termelési érték például a szénbányászatban 4,5, az ásványbányászatban pedig 6,9 százalékkal volt jobb a tervezettnél.

A termelési és a termelékenységi tervek teljesítéséből kitűnik, hogy a bányászati iparág *a termelés növekedésének nagyobb hányadát a termelékenység növelésével érte el.* Az eredmények a bányászok öntudatának fejlődéséről tesznek bizonyságot. Ezt igazolja *a szocialista munkaverseny* is, amely ma már kiapadhatatlan erőforrásává vált a tervek teljesítésének, a műszaki fejlesztésnek, az újítómozgalomnak, a jobb, olcsóbb termékek előállításának. Ebből az erőforrásból táplálkozik *a szocialista brigádmozgalom is, amely versenyformában ma már húszezer bányász harcol a termelés, a termelékenység növelésével, az általános szakmai és politikai képzettség bővítésével a szocialista brigád cím elnyeréséért.*

Az elkövetkezendő években az eddiginél is nagyobb követelmények állnak a bányászok előtt. Ez mutatkozik meg az 1961. évi tervszámokban is. A szénbányászatnak például az ez évi várható eredményekkel szemben 1,4 millió tonnával, az olajbányászatnak kétszázezer tonnával kell növelnie termelését. *Mindezt kétharmad részben a munka termelékenységének növelése útján kell megvalósítani*, vagyis: a technikai, az anyagi és a szellemi erőforrások ésszerű felhasználásával.

Ezzel kapcsolatban Blaha Béla néhány olyan hiányosságra hívta fel a figyelmet, amelyet hároméves tervünk végrehajtása során elkövettünk. Kezd kialakulni olyan közhangulat, hogy nálunk minden jól megy — mondotta. — A keresetek jók, az életszínvonal megfelelő, egyszóval különösebb hibák nincsenek. Ennek a hangulatnak a következménye, hogy egyrészt az üzemekben lazult az állami terv- és munkafegyelem, másrészt nem hajtottunk végre olyan feladatokat, amelyeknek eredményeként zökkenők nélkül biztosíthatnánk a bányászat egészséges, egyenletes fejlődését.

Az 1960-as évi tervek kidolgozásánál például a gazdasági vezetők egy része — esetenként a szakszervezeti szervek támogatásával — olyan tervek kidolgozására törekedett, amelyekben az üzemi egyéni érdekek kerültek előtérbe. Ezeknek a terveknek az a jellemzője, hogy a reális helyzetet figyelmen kívül hagyva, minimális termelés-növekedést és önköltségcsökkentést tartalmaznak, maximális beruházással és létszámmal. Az ilyen tervezés, amellett, hogy figyelmen kívül hagyja a társadalom érdekeit, lehetőséget teremt a könnyen élésre, a céltudatos előrelátás, a műszaki fejlesztés elhanyagolására, a meglevő kapacitás kihasználatlanságára, nem utolsó sorban a munkások alkotó kezdeményezésének elaltatására.

A termelékenység növelése szempontjából Blaha Béla két alapvető feladatra hívta fel a kongresszus figyelmét. Az egyik: *a rendelkezésre álló géppark kapacitásának kihasználása*, a másik: *az új gépek mielőbbi üzembe helyezése, gazdaságos hatásfokon történő üzemeltetése.*

A szakszervezet nevelő tevékenységével kapcsolatban az előadó kifejtette, hogy a termelőerők fejlesztésének, az élet- és munkakörülmények kölcsönös összefüggésének tudatosítása a szakszervezet legfontosabb feladatai közé tartozik. Ezután az egészséges munkakörülmények megteremtésének fontosságáról szólt. A veszély csökkentése érdekében gyors ütemben fejlesztettük a vízhálózatot a szén- és ércbányászatban — mondotta. — A múlt évi 57 000 méterrel szemben ebben az évben 82 000 méter csőhálózatot építettünk.

A baleseti gyakoriság fokozatosan csökkent — hangsúlyozta a főtitkár. — Mégsem lehetünk megelégedve, mert a súlyos balesetek száma nem a legkedvezőbben alakult. E körülmény arra vezethető vissza, hogy a műszaki fejlesztésnél nincs elég céltudatos törekvés a baleseti veszélyforrások csökkentésére.

Fock Jenő felszólalása

A szakszervezet központi vezetőségének és számvizsgáló bizottságának beszámolója után megkezdődött a vita. Felszólalt *Fock Jenő*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és *Varga György*, a SZOT titkára is.

Fock Jenő tolmácsolta a kongresszusnak az MSZMP Központi Bizottságának üdvözletét, és kérte a küldötteket, hogy munkahelyükön adják át a párt elismerését dolgozó társaiknak az eddigi jó munkáért. De mondják meg azt is, hogy a párt és a kormány az eddiginél is több szenet, olajat, ércet, ásványt vár tőlük.

Fock Jenő ezután a népgazdaság jelenlegi helyzetéről beszélt a kongresszus küldötteinek. Elmondotta, hogy egyes területeken a megnyugvás jelei tapasztalhatók. Egyesek azt gondolják, hogy problémáink olyan természetűek, amelyek szükségszerűen együtt járnak a szocializmus építésével. Pedig erről szó sincs. Minden hiba mögött megtalálható a vezetők lazasága, egyes esetekben a felelőtlenség is. Fock Jenő végül arról szólott, hogy a többtermelést kétharmadrészt a termelékenység emelkedésével kell elérni, mert ez a népgazdaságnak és a munkásoknak egyaránt érdeke.

Varga György, a SZOT titkárság és a szervezett dolgozók üdvözletét tolmácsolta a kongresszusnak, majd a hároméves terv végrehajtása során létrejött eredményekről és problémákról szólott. Az életszínvonal a tervezettnél gyorsabban emelkedett — mondotta. — Egyéb eredményeink is jelentősek, s ezek bizony néhány vezetőt elbizakodottá tettek. A kialakult hangulaton mielőbb változtatni kell, mert ez megnehezítheti helyzetünket további nagy feladatainak végrehajtásában.

A továbbiakban szóvá tette egyes beruházások hosszú átfutási idejét, így olyan holt tőke jön létre, amiből semmi előnye sem származik a népgazdaságnak. Végül a baleseti helyzetet, a munkaegészségügy helyzetét és a vezetés színvonalának problémáit elemezte.

A vitában felszólaltak még *Tamási István, Oravecz Rezső, Lefkánits János, Balázs Győző, Solymári Judit, Molnár István, Papp Károly, Gallusz József, Mikovcsák István, Havrán István, Széplaki Ernő, Kriston Béla, Bercsényi János, Várfi Imréné, Magdics Mátyás.*

A kongresszus vasárnap folytatja munkáját.

Szombaton reggel megkezdte tanácskozását a Vasutasok Szakszervezetének V. kongresszusa az ÉDOSZ Gorkij fasorban levő székházában.

A kongresszuson megjelent és az elnökségben helyet foglalt *Kiss Károly*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Kossa István*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, közlekedés- és postaügyi miniszter, *Vas-Witteg Miklós*, a SZOT alelnöke, *Horn Dezső*, a SZOT titkára, *Németh József* közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes, a MÁV vezérigazgatója.

Soproni József megbízott főtitkár beszámolója

A kongresszust *Végh Lajos*, a szakszervezet elnöke nyitotta meg, majd *Soproni József* megbízott főtitkár mondotta el a központi vezetőség beszámolóját. Bevezetőjében körvonalazta az elmúlt négy esztendő alatt kifejtett szakszervezeti tevékenységet és az elért eredményeket. Kiemelte, hogy a dolgozók és a vezetők jó munkájának eredményeként *javultak a vasút műszaki és gazdasági mutatói*, javult a kocsiforduló, a kocsik kihasználása. 1957-hez viszonyítva, 36,7 százalékkal több árut és 42 millióval több utast szállítottak el, mint 1958-ban.

Ezeknek az eredményeknek elérésében nagy szerepe volt a szocialista munkaversenynek. Részletesen elemezte a szocialista brigád címért folyó verseny helyzetét: még nem fejlődött a legszélesebb tömegeket átfogó mozgalommá, de jellegét tekintve, már tömegmozgalom — hangsúlyozta. — A vasút viszonylatában *3346 brigád küzd a cím elnyeréséért és 303 brigád már elnyerte a címet* — mondotta a többi közt.

A hároméves terv folyamán nem dolgoztunk rosszul, de vannak olyan fogyatékosságok, amelyek az előrehaladást gátolják. Az egyik ilyen hiba, hogy a termelés emelkedését nem követi minden esetben a termelékenység növekedése. Egy kicsit megzavarta a szakvezetőket, a dolgozókat, de a szakszervezeti aktívákat is *a termelés nagy számainak bűvölete.* Eluralkodott a »*minden jól megy*« hangulat. A másik ilyen hiba, hogy *nem érvényesül maradéktalanul az állami terv, technológiai és munkafegyelem.* Sok helyütt előfordul, hogy a szakszervezeti, a szakvonalvezetés a tervszámok csökkentéséért harcol. Az üzemi és szolgálati helyek érdekeit sokszor előbbre helyezik a népgazdaság érdekeinél. Hozzájárult a hibákhoz — húzta alá a főtitkárhelyettes —, hogy *előtérbe került a rosszul felfogott anyagi érdekeltség. Egyesek ott tartanak, hogy ha elvégzik a munkájukat, akkor jutalmat, prémiumot követelnek.*

Ismeretes — folytatta —, hogy a második ötéves terv célkitűzései szerint a terv utolsó esztendejében 26 százalékkal több árut és 17 százalékkal több utast kell elszállítani, mint 1960-ban. *A közlekedésben 9,7, a vasútiparon belül 9,8 százalékos költségszintcsökkentést kell elérni. Ez szükségessé teszi a vasút műszaki színvonalának fokozott ütemű fejlesztését, s ugyanakkor a dolgozók élet- és munkakörülményeinek, szociális, kulturális és egészségügyének javítását.* Ezen a területen nincs rohamos fejlődés — mondotta *Soproni József* —, de a legfontosabb kérdésekben jelentős mértékű az előrehaladás. 1957-től a vasutasok bérezésére fordított összeg havi 33 millió forintra emelkedett. Csökkentettük az utazó személyzet szolgálati óráinak túlzottan magas számát, orvosoltuk a pályafenntartási munkások régóta fennálló sérelmét, a hat forintos ebédtérítési költséget 12—15 forintra emeltük.

Ezután részletesen elemezte, hogy melyek a legfőbb tennivalók a hiányosságok felszámolása érdekében. A többi között utalt arra is, hogy a balesetek száma nem csökkent a kívánt mértékben. Ezen a téren még sok a tennivaló. A főtitkárhelyettes ezután hosszan foglalkozott a nevelési munkával, a szakszervezet kulturális és sporttevékenységével. A szakszervezet eredményes lépéseket tett a dolgozók általános műveltségi színvonalának emeléséért. 1957-ben és az azt megelőző években az általános iskolai és magasabb szinten tanuló vasutasok száma csak néhány száz volt. 1959—1960-as oktatási évben mintegy tízezer vasúti dolgozó tanul valamilyen fokon. A vasutas dolgozók tíz- és tízezrei vettek részt a politikai, természettudományi, egészségügyi előadásokon. Az elért eredmények jelentősek, azonban a nevelőmunka néhány területén még sok a tennivaló.

Végül a szakszervezeti választott vezető szervek munkastílusával, vezetési módszereivel foglalkozott. Elemezte a központi vezetőség, a megyebizottságok és az üzemi alapszervezetek, a szakszervezeti bizalmiak munkáját.

A beszámoló elhangzása, a számvizsgáló bizottság jelentése után megkezdődött a vita a kongresszus főbb napirendi pontjai fölött.

Kiss Károly felszólalása

A vitában a többi között felszólalt *Kiss Károly*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és *Horn Dezső*, a SZOT titkára is.

Kiss Károly, az MSZMP Központi Bizottságának üdvözletét tolmácsolva elmondotta, hogy *a párt, a forradalmi munkás-paraszt kormány, az egész dolgozó nép szeretettel és megbecsüléssel tekint a vasút dolgozóira.* Méltatta a továbbiakban a vasutasok helytállását, amellyel az évről évre növekvő feladatokkal megbirkóznak.

A szakszervezet munkájáról szólva hangsúlyozta, hogy *az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítani a munka irányítóira, a mérnökökre, technikusokra, művezetőkre és az is nagyon fontos, hogy vonják be őket fokozottabban a szakszervezet munkájába.* Adjon több segítséget a szakszervezet a rend, a fegyelem, a pontosság további megszilárdításához — mondta.

Kiss Károly befejezésül felhívta a kongresszus küldötteinek figyelmét arra, hogy az elkövetkező ötéves terv idején a vasutasokra minden eddiginél nagyobb feladatok várnak. Ezek teljesítéséhez kívánt eredményes, jó munkát.

Horn Dezső, a SZOT elnöksége és titkársága nevében üdvözölte a kongresszus küldötteit és a vasutas szervezett dolgozókat. Részletesen foglalkozott az ország jelenlegi gazdasági helyzetével és a vasút dolgozóinak legfontosabb feladataival. A termelés és a bérezés kapcsolatáról szólva felhívta a figyelmet, hogy jelenleg a bérezés és a premizálás nem minden esetben ösztönöz a jobb, termelékenyebb munkára. Ezzel kapcsolatban az az egyik legfontosabb feladat, hogy alapos vizsgálatok alapján helyes, ösztönző bérezés valósulhasson meg a vasút valamennyi üzemében.

A vitában felszólaltak még: *Győri Sándor, Czinna János, Parti József, dr. Óo Lajos, Sohonyai Gyula, Németh Ilona, Rozsnyai Jenő, Tóth József, Pintér János, Katkó Elemér, Papp Jánosné, Mosonyi Pál, Bornemissza Sándor, Hevesi János, Pálinkás Margit és Annus István.*

A kongresszus ma folytatja tevékenységét.

Szombaton reggel a vasasszakszervezet székházának dísztermében megkezdte tanácskozását a *Kereskedelmi, Pénzügyi és Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezetének XXVIII. kongresszusa.* A kongresszuson megjelent és az elnökségben helyet foglalt *Brutyó János*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a SZOT főtitkára, *Friss István*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, *Nyers Rezső*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, pénzügyminiszter, *dr. Tatár Kiss Lajos*, az MSZMP Központi Bizottságának póttagja, a SZÖVOSZ igazgatóságának elnöke, *Tausz János* belkereskedelmi miniszter, *Incze Jenő* külkereskedelmi miniszter. Megjelent még a szakszervezeti mozgalom és a társadalmi élet számos más vezetője is.

Kőrösi Gyula, a szakszervezet elnöke megnyitó beszédében megemlékezett a kereskedelmi dolgozók szakszervezete fennállásának 60. évfordulójáról, majd *Ligeti László* főtitkár ismertette a központi vezetőség beszámolóját.

Ligeti László főtitkár beszámolója

A szakszervezet főtitkára elöljáróban a kereskedelmi, pénzügyi és a vendéglátóipari dolgozók fő tevékenységét meghatározó bel- és külkereskedelmi forgalom alakulására utalva elmondotta, hogy az elmúlt esztendők során állandóan felfelé ívelt az ország lakosságának életszínvonala. *Több és értékesebb árut vásárolt a lakosság, mint bármikor azelőtt.*

A beszámoló szerint *1959-ben csak a kiskereskedelem több mint 61 milliárd forint értékű árut forgalmazott.* Ez 17 százalékkal több, mint az 1957. évi áruforgalom volt. Ez év első felében 14 százalékkal nőtt a kiskereskedelem forgalma az elmúlt esztendő azonos időszakához viszonyítva. Érdemes megemlíteni, hogy *a vásárlás mindinkább a tartósabb fogyasztási áruk irányában tolódik el.* Amíg 1957-ben például 4892 televíziós készülék és mintegy 47 300 darab mosógép került forgalomba, addig 1959-ben az állami és szövetkezeti kereskedelemben televízióból 40 438 darabot, és csaknem százezer mosógépet adtak el. Ebben az évben viszont már *eléri a százezer darabot a forgalomba kerülő televíziós készülékek száma.*

A kereskedelmi, pénzügyi és vendéglátóipari dolgozók több mint 250 000 főnyi közösségének élet- és munkakörülményeiről szólva, *Ligeti László* elmondotta, hogy a legutóbbi kongresszus óta eltelt idő alatt *jelentős fejlődés* történt. Bővült, szépült az üzlethálózat, sok tekintetben egészségesebb, tisztább körülmények között végzik munkájukat a kereskedelmi dolgozók. Jelenleg az összkereskedelmi és vendéglátóipari dolgozóknak mintegy 45 százaléka részesül üzemi étkeztetésben és 48 vállalati gyermekintézmény biztosítja a dolgozók gyermekeinek megfelelő elhelyezését és ellátását.

Javított a helyzeten az is, hogy a kereskedelem kérésére az ipar ma már általában 40—50 kilogrammos csomagolásban szállítja a különböző fogyasztási áruféleségeket, a korábbi 80 és 150 kilós tételek helyett. *Évente több mint ötvenmillió forintot fordítanak a dolgozók egészségének és testi épségének a védelmére.* Ugyanakkor a kereskedelmi dolgozók közül egy-egy esztendőben csaknem 20 000-en részesülnek kedvezményes szakszervezeti üdültetésben és egyre többen pihenhetnek a népi demokratikus országok legszebb tájain levő üdülőkben.

A kulturális élet fejlődésére jellemző, hogy több mint 50 ezer kereskedelmi dolgozó kölcsönöz rendszeresen könyvet a szakszervezet, illetve a vállalatok kezelésében levő 852 könyvtárból és ez év első felében csaknem százezer ember vett részt különböző művészeti, történelmi, politikai, gazdasági és más témájú előadásokon. Több ezerre tehető azoknak a kereskedelmi és pénzügyi dolgozóknak is a száma, akik különböző iskolákon, technikumokon és egyetemeken képezik magukat. Ez év első hat hónapjában mintegy 170 000 színház- és különböző hangversenyjegyet vásároltak a kereskedelmi dolgozók csak a közönségszervezőktől.

A szakszervezet főtitkára a továbbiakban a következő esztendőkben a kereskedelmi, vendéglátóipari és pénzügyi dolgozókra háruló *főbb feladatokat ismertette a kongresszus előtt.* Öt esztendő alatt jelentősen növekszik az áruforgalom és sok tekintetben módosul az áruk összetétele is. A növekvő forgalmat úgy kell lebonyolítani, hogy az kielégítse a lakosság igényeit és megfeleljen a népgazdaság érdekeinek is. *Csökkenteni kell a forgalmi kiadásokat úgy, hogy egyidejűleg tovább javuljon a kereskedelem kultúráltsága, a kiszolgálás színvonala egyaránt.*

Az új kiszolgálási formák világszerte tért hódítanak, ez felel meg a lakosság igényeinek, amihez a jövőben nekünk is még jobban kell igazodnunk. Mindenekelőtt az önkiszolgáló boltok hálózatát kell bővíteni és tökéletesíteni. Mindez nagy körültekintést igényel a kereskedelem vezetőitől és beosztott dolgozóitól is.

Ligeti László a továbbiakban a külkereskedelem munkájával foglalkozott, majd befejezésül a termelőszövetkezeti mozgalom fejlődéséből adódó kereskedelmi feladatokra, kereskedelmünk és vendéglátóiparunk hírének további javítására, a szakmai és általános műveltség növelésére hívta fel a küldöttek figyelmét.

A vita

A beszámoló és a számvizsgáló bizottság jelentése feletti vitában a többi között felszólalt *Friss István*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja is. Tolmácsolta az MSZMP Központi Bizottságának üdvözletét a kongresszusnak, majd a dolgozók, a munkások nevelésének, öntudatuk fejlesztésének a jelentőségéről beszélt.

Friss István a továbbiakban a hároméves tervben elért gazdasági eredményekről, valamint a mezőgazdaság szocialista átalakításában történt nagymérvű előrehaladásáról szólt. Hangsúlyozta, hogy fejlődésünk igen biztató, van azonban néhány kedvezőtlen jelenség, amelyeknek a megszüntetésére kell irányítani a dolgozók figyelmét. Utalt rá, hogy iparunkban igen nagy tartalékok vannak, akárcsak a népgazdaság más területein is, amit figyelembe kell venni a tervezésnél, de különösen a mindennapi munka során kell nagy gondot fordítani feltárásukra.

Incze Jenő külkereskedelmi miniszter a külkereskedelem helyzetéről tájékoztatta a kongresszus küldötteit, *dr. Tatár Kiss Lajos*, a SZÖVOSZ igazgatóságának elnöke a földművesszövetkezeti mozgalom eredményeiről és feladatairól beszélt hozzászólásában. A vitában felszólalt még *Varjasi Károly, Megyeri György, Benedek István, dr. Boross Béla, Pál Gyula, Szász Endre, Antos Ferenc, Kiss Ágnes, Kutasi János, Kiss János, Máté Lajos, Bukovszki Jánosné és Faragó László.*

A kongresszus vasárnap folytatja tanácskozását.